چۆن مامەڵە لەگەڵ وەزعەکەدا بکرێت؟ ... عیماد عەلی

پیش هەموو شتێك با كەس شایی نەكات و ئەوی تریش شیوەن نەگێرێت و هەموو ئاراستە و تواناكان بۆ ئەوە بێت چۆن زیانە کاتیەکە کەم بکرێتەوە.
ریفراندۆم کرا و بارودۆخێکی نوێ دەستی پێکردووە و بە سەرکەوتنی جەماوەری میژوویی بێت یان شکستی سیاسی و عەسکەری راگوزەر،سەرەرای گەلەکۆمەکیەکان، قۆناغی حوکمی زاتی و فیدراڵی گوزەشت و قۆناغی سەربەخۆیی هاتۆتە ئاراوە. ئەمە قسەیەکی خەیاڵی نیە، جا زوو بێت یان درەنگ و ئەگەر دوو هەنگاویش بەرەو پاشەوە بگەرێینەوە بەڵام لە دواجاردا ئامانجەکان دەپێکرێن. لە ئەمرۆ بەدواوە رێفراندۆم بووە سومبولی مێژوویی و بنەمایەکی یاسایی و جەماوەری و سیاسی کە لە رێرەوی مێژووی داهاتووی نزیك یان دووریدا لێکەوتە ئەرێنیەکانی دەردەکەون و هەزار و یەك سەرکردە و دەسەڵاتدار نەك سری بکەن و رایگرن بەڵکو ئەگەر بە بریاری پەرلەمانیش هەڵیوەشێننەوە بایی یەك عانە ئەرزشی نیە و لە سەرجەم رووە یاسایی و سیاسیەکەیەوە جێگەی خۆی گرت وبە میلەت و ریفراندۆمێکی تر نەبێت هەڵناوەشێتەوە .

بەڵام بۆ ئەم رۆژانە و ئەو هەموو گوفتار و رەفتارە جۆربەجۆرانە و راوبۆچونە زۆر و زەوەندانە دەلێین؛ لە حەقیقەتدا 95%ی ئەوانەی بە خۆیان و حزبەکانیشیانەوە رایان نەخێر بوو بۆ ریفرادۆم یان بۆ سەربەخۆیی، تەنها لەبەر ئەوە بوو کە بارزانی عەرابی ریفراندۆم بوو نەك پێشبینی وەزعی دوای ریفراندۆمیان کردبێت و سەلبیاتەکانیان لەبەرچاوگرتبێت و خوێندبێتەوە، واتە سەربەخۆییان بە دژایەتی بارزانی گۆریەوە و دژایەتی کەسی وحزبیان لە پێش سەربەخۆیی و کوردستان دانابوو . ئەگینا لە دوا ساتەکانی پێش ریفراندۆم بریاری بەشداری کردن و بەڵێیان نەدەدا و رێکخەر و سەرۆکی حزبەکانیان و سەرکردایەتیەکانیان دەنگیان بە بەڵێ نەدەدا و بەرپرسیارێتی مێژوویان بە ململانێی تەسك نەدەگۆریەوە و، لەسەر رای راستی خۆیان شێلگیر دەبوون نەك گومان لە نەفرەتی مێژوو بکەن لەکاتی ئەگەری هەڵە کردنیان لە پرسەکە و دیاری کردنی هەڵوێست و بۆچونە حزبی و کەسیەکانیان پیش بیرکردنەوەی بابەتیانەیان. جا لەم قۆناغەشدا خۆیان بە براوەی شەر نەزانن و بەرژەوەندیە گشتیەکە بخەنە بەرچاو نەك پێخۆشبونی شکستی یەکێك یان حزبێك و بەگیانی

تۆڵه سه‌ندنه‌وه ره‌فتار نه‌كه‌ن و میله‌ته‌كه زیاتر توشی نه‌هامه‌تی نه‌كه‌ن، به پێی بۆچونی مردنی خۆیان و تۆپینی كه‌ره دێزه‌ش ره‌فتار نه‌كه‌ن .

جابۆیه ده‌بێت یه‌كه‌م جار چاره‌سه‌ری نێوخۆیی بدۆزرێته‌وه و گرنگترین رێگه چاره‌ی په‌رینه‌وه له قۆناغه زۆر قورسه‌كه به عه‌قڵانیه‌ت مه‌یسه‌ر بكرێت، ئه‌ویش به :

1-وردبونه‌وه له باروودۆخه‌مه و نه‌خزاندنی زیاتر بۆ باوه‌شی به‌رژه‌وه‌ندخوازانی ده‌ره‌وه له لایه‌ن كاربه‌ده‌ستانی ده‌سترۆیشتوو نه‌ك ته‌نها به‌رپرسانی راسته‌قینه .

2- له‌م كاته‌دا كه دوژمن ده‌سهڵاتی كوردستانی خزاندۆته گۆشه‌یه‌كه‌وه. ده‌بێت هه‌مووان به یه‌ك بۆچون و دوور له ره‌فتاری هه‌رزه‌كارانه‌ی هه‌ندێك به یه‌كگرتوویی به‌رامبه‌ر ئه‌و دوژمنانه بوه‌ستین كه به زوڵم كردن و زوڵم لێكراوی پشتگیری هاوه‌رگه‌زه‌كه‌ی خۆیان ده‌كه‌ن و له دژی تۆ ده‌وستن ئه‌گه‌ر تۆش له‌سه‌ر حه‌ق بیت به پێی بیری ره‌قی(ناصر اخاك ظالما او مظلوما). به سیاسه‌ت و هه‌ر ئامرازێك بێت یه‌ك ده‌ستی كورد پیشان بدرێت بۆ ئه‌وه كار له كار نه‌ترازاب□ت و هه‌موو شتێك له‌ده‌ست نه‌چێت و سه‌ده‌یه‌ك نه‌یه‌ینه دواوه و دوژمن له شوێنی خۆی بوه‌ستێنرێت ئه‌گینا ئه‌م جۆره دوژمنانه ره‌حم به‌وانه‌ش ناكه‌ن كه جه‌ستیان له ناو ده‌ستیان بووه و رایانكیشاون بۆ كوردستان و ههڵخهڵه‌تێنراون و ره‌فتاریان له‌كه‌ركوك و ناوچه داگیركراوه‌كانی ئێستا باشترین گه‌واهیده‌ری ئه‌م قسه‌یه.

2- بیرنه‌كردنه‌وه له چاره‌سه‌ری خه‌یاڵی كه‌له سه‌ر وه‌لاتانی بیروبۆچون ركابه‌ر بنیات نرابێت وو پێكهاته‌ی زۆرینه له سه‌ر ئه‌رز فه‌رامۆش كرابێت ئه‌گینا جگه له ماڵوێرانی شتی تری تێدا نادۆزرێته‌وه و ویستی به‌رژه‌وه‌نخوازه هه‌مه‌جۆره‌كان له‌سه‌ر ئه‌رزی كوردستان به ئاسانی جێبه‌جێ ناكرێت، ئه‌گینا هه‌مووان ههڵه‌كان دووباره ده‌كه‌نه‌وه و زیانه‌كان زۆرتر ده‌كه‌نه‌وه.

3-بیر كردنه‌وه و ره‌فتاری واقعی نه‌ك حازر به‌ده‌ست یان هاورده‌ی ده‌ره‌وه كه هه‌ر بۆچونێك په‌نجا لوغمی له‌ژێره‌وه بێت.

4- له‌بیر كردنی ناكۆكیه‌كان یان وه‌لا نانی ململانێی نابه‌جێ به عه‌قڵ و بیری قووڵ به هه‌ر شێوه‌یه‌ك بێت كه‌س خۆی به راستر نه‌زانێت ئه‌مه ئاستی بیركردنه‌وه و شیكردنه‌وه و تێروانینی عه‌قلی كورده.

5- لیهاتوویی سه‌رجه‌م سه‌ركردایه‌تی كورد له‌م ئاسته‌دایه و كه‌س نه‌گه‌یشتووه به‌وه‌ی ههڵسه‌نگاندنی ورد و زانستی و دروست بۆ په‌یوه‌ندی هێزه‌كان و هاوكێشه دیاره‌كان بكات و كار بۆ ئامانجه دیاریكراوه‌كان

بکات و ئەگەرەکان بخوێنێتەوە کە گرنگترین مەرجەکانی سەرکردایەتیە .

بۆیە هەمووان لە خەمڵاندن هەڵە بوون و هەمووان سۆزی نەتەوەیی بە شێوەیەك لە شێوەکان زاڵ بوو بەسەریاندا و سەرکردەیەکی سیاسیی کیسنجەر ئاسا یان بیرمەندێکی وەك مارکس و لینینمان نیە تا بڵێین خەتاکەی خۆمانە نەك بارودۆخە گشتیەکە و وەزعی کوردی پاش سەدەیەك داگیرکاری و ژیر دەستەیی . لە لایەکی ترەوە ئەگەر سەرکردەی بلیمەتشمان هەبێت کەچی ئێمە بەرهەمی کۆعەقڵی سەرکردایەتیەکان بە کار ناهێنین و تینك تانکیشمان نیە بۆ ڕێنوێنی دروست و دەسەڵاتی دامودەزگەییشمان نیە بۆ نەهیشتنی هەڵەی کەسی و ئەوەی دەکرێت تەنها بۆچون و رەفتار و عەقڵیەتی کەسی و حزبی زاڵە بەسەر هەمووان دا و ئەمەش هەڵگری تۆوی سەرجەم هەڵەکانە .